
A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

2010. március 23.

Kommüniké

Az Alkotmánybíróság (Ab) március 23-án hozott határozatában már másodszor foglalkozott a bejegyzett élettársi kapcsolat törvényi szabályozásával.

Első ízben 2008. december 15-én hozott 154/2008. (XII. 17.) AB határozatával megsemmisítette azt a törvényt, amely különböző nemű és azonos nemű párok számára egységesen szabályozta a bejegyzett élettársi kapcsolatot, és mögöttes jogként a házasságra és a családra vonatkozó összes jogszabályt megfelelően alkalmazni rendelte. A döntésnek az alapvető indoka az volt, hogy különeműek számára a bejegyzett élettársi kapcsolat a házasság megkettőzését, „leértékelését” jelentette volna. Ezután a törvényhozó újraalkotta a törvényt, de most már csak azonos neműek számára teszi lehetővé a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését. Erre a kapcsolatra – néhány fontos kivétellel – szintén a házasságra, házastársakra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

Ezzel a törvénnyel szemben kilenc indítvány érkezett, a korábbiakhoz nagyon hasonló kifogásokkal (házasság intézményének kiüresítése, gyengítése, negatív példamutatás, gyermekjogok veszélyeztetése). Új elemként egy indítvány mulasztásra is hivatkozott az anyakönyvvezetők lelkiismereti- és vallásszabadságával összefüggésben, mivel nem tagadhatják meg a közreműködést a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésében. Most elfogadott döntésében az Ab a hatályos szabályozás alkotmányossága mellett foglalt állást. A többségi határozat indokolása rámutat: a házasság és a család intézményének alkotmányos védelme nem zárja ki, hogy a jogalkotó más, a házassághoz hasonló funkciójú párkapcsolati formákat is védelemben részesítsen. Döntése során figyelemmel volt a társadalmi tendenciákra, igényekre, a hagyományos házasság- és családformák változására, a párkapcsolati formák szabad megválasztásának jogára.

Az Ab megerősítette: az azonos neműek számára az elismerés igénye – mivel ők házasságra nem léphetnek – az emberi méltósághoz való jogból levezethető. A kizárólag azonos nemű személyek által létesíthető bejegyzett élettársi kapcsolat nem jelent konkurenciát a különeműek házasságának, ez a kapcsolat nem üresíti ki és nem értékeli le a házasság intézményét. Az Ab hangsúlyozta ugyanakkor, a jogalkotónak lehetősége van arra, hogy – ha ez indokolt – a házasságot és a bejegyzett élettársi kapcsolatot eltérően szabályozza. Így különösen nem kizárt, hogy a házasság, illetve a család védeltségi szintjét további előnyök nyújtásával növelje.

A bejegyzett élettársi kapcsolat azonos neműekre szűkítése folytán az Ab most már nem találta alkotmányellenesnek a szabályozás módját, tehát a házasságra, házastársakra vonatkozó szabályok háttérjogi alkalmazásának elrendelését sem. Az Ab lényeges különbségként értékelte a fenntartott különbségeket (például az örökbefogadás, a névviselés, a humán reprodukciós eljárás terén).

Az Ab szerint nem minősül mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességnek, hogy az anyakönyvvezetők nem tagadhatják meg a bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezését. Nincs alkotmányos ok arra, hogy a közhivatalt viselő anyakönyvvezető pusztán a párok szexuális beállítottsága miatt megtagadhassa a közreműködést.

A határozathoz Bragyova András és Kiss László alkotmánybírók párhuzamos indokolást, Balogh Elemér, Kiss László és Kovács Péter alkotmánybírók pedig különvéleményt csatoltak.

A határozat megtalálható az Alkotmánybíróság honlapján (www.mkab.hu).

Nyomtatás 

www.mkab.hu